

Пашова 2010: 121-123). Така по-образованите жени влагат усилия да представят пред общността един по-различен модел на поведение и реализация. Това е моделът на образованата и квалифицирана жена, с успешна трудова кариера, с едно-две деца. Във видно, социално интегрирано в макрообществото ромско семейство в Стара Загора, за двете дъщери с висше образование бащата (и той с висше образование – б.а.) казва, че не бърза да ги жени. Въпреки че многократно са искани и доста са надраснали общоприетата в общността възраст за задомиране, той ратува „да си намерят престижна работа, отговаряща на ценза им и подходящи партньори, а не някой, който те да издържат финансово”.

Общността трудно приема и често отхвърля тези момичета като други, различни. Казва, че са предали техните, „като българите са”. Понякога упражнява натиск да се задомят според вековната традиция, стига се до кражби и нежелани бракове. Двата примера, които привеждаме, са особено показателни. През 80-те год. на ХХ век в софийския квартал Татърли „Румяна... успя да преодолее страшните отживелици, господствали в махалата и завърши средно образование, после кандидатства в медицинския институт... „Влюбеният” в нея Кирил Мустафов я отвлече по чисто махленски начин: с лъжи, измами и заплахи. ...Един ден тя успява да избяга и слага край на целия този кошмар. Желаете да учи, не желаете да се омъжва и се връща при родителите си.

Но в махалата в ход влизат шушукания и лавина от клевети. Сочат я с пръст.... „Трябва да се връща при мъжа си”.... От своя страна Кирил се заканва, че ще я убие. Казвал: „Аз съм мъж, аз ще я храня и няма да учи, аз така искам”.

Избягала от робството на Кирил, Румяна започва да се страхува от ... свободата си. Не издържа на подмятанията, подигравките и изолацията, на които е подложена и се предава. Връща се в бараката, за да заживее така, както са живели преди нея другите циганки... Кирил бързо се наситил на Румяна и я зарязал... След четири-пет години нараненото момиче решава да учи...” (Колев 2003: 73-74).

И през 90-те год. на ХХ век. “И ние тогава вече искахме да имаме малко деца. Мъжът ми беше партиец и много държеше така да бъде. Родих две дъщери. Баща им много искаше да учат. Голямата, М., се ожени рано. Сватовете и те бяха като нас с две деца. М. ни послуша и си завърши средното образование тука, в махалата (кв. Лозенец, Стара Загора – б.а.), в училището. Със сватовете отиде в чужбина. Там все й казвали: „Ти не си циганка!”.

Малката, А., баща й я премести в българско училище, в центъра. Много искаше тя да му изпълни желанието, да завърши образование. И винаги казваше, че няма да даде да се ожени докато не стане на 20 години. Не както голямата, която се ожени на 13. Но те нашите работи.....